

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk

Werken aan de basis van de samenleving

Werkprogramma Vereniging NOV

2024 en doorkijk naar verder

Toelichting en leeswijzer

Basisprogramma met de instellingssubsidie

Het werkprogramma verwoordt de inzet van NOV op de centrale basisfunctie voor de vrijwillige inzet in Nederland. Het betreft de structurele taak ten dienste van de facilitering van de brede toepassing van de inzet van vrijwilligers. NOV als landelijke netwerkorganisatie in verenigingsverband biedt een sterke structurele meerjarige inzet. In zowel de netwerken met leden als het bereik naar de hele vrijwillige inzet in Nederland in alle haarvaten van de samenleving. Met een kleine beroepsmatige vaste formatie krijgen de activiteiten vorm, waarbij het management en beheer het mogelijk maakt om de brede aanvullende programma's uitvoering te geven en de uitkomsten en inzichten van deze brede programma's duurzaam op te nemen in de reguliere functie. De ophoging van de instellingssubsidie in 2023 en verder biedt veel meer armslag om de reguliere functie beter, uitgebreider en in samenspel met de tijdelijke programma's uitvoering te geven. In dit programma 2024 is deze doorzet van de uitbreiding helder benoemd.

Leeswijzer

In Bijlage I (pagina 27) is het overzicht van de activiteiten in de basisfunctie van NOV en de projectmatige programma's.

In bijlage II (pagina 28) zijn de vier langlopende vraagstukken in het organiseren van vrijwillige inzet benoemd en omschreven.

Inleiding

In 2024 zet NOV zich gedurende het hele jaar in om vrijwillige inzet te versterken en te verankeren in de (lokale) gemeenschap. Het gaat om allerlei organisaties, waaronder verenigingen, coöperaties, stichtingen, sociale ondernemingen en (bewoners)initiatieven zonder rechtspersoon. Vrijwillige inzet speelt een cruciale rol in het leven van talloze mensen, of ze nu zelf vrijwilliger zijn of profiteren van de diensten, activiteiten en inzet van vrijwilligers. Deze inzet is zichtbaar in bijna alle sectoren van de samenleving, waaronder cultuur, sport, natuurbescherming, dierenwelzijn, reddingswerk, onderwijs, zorg en welzijn, om er maar een paar te noemen.

De waarde die vrijwillige inzet creëert, is niet gericht op financiële beloning of materiële winst, maar eerder op morele en collectieve verrijking, en op het verantwoord omgaan met onze leefomgeving. Het vrijmaken van tijd voor vrijwilligerswerk is een persoonlijke keuze en geen verplichting of vanzelfsprekendheid.

Het tot stand brengen van vrijwillige inzet vereist actieve betrokkenheid van initiatiefnemers, leiders, organisatoren, vrijwilligerscoördinatoren en besturen om inspiratie te bieden, een solide basis te creëren en de organisatie te structureren, zodat mensen zich willen en kunnen inzetten. De organisatie van vrijwillige inzet neemt altijd de vorm aan van samenwerking, variërend van eenvoudige, informele structuren tot grootschalige, nationale verbanden. NOV dient als bron van inspiratie en biedt voorbeelden van effectieve en aantrekkelijke organisatievormen voor een breed scala aan organisaties.

Vrijwillige inzet overstijgt de uitvoerende vrijwilligersorganisaties. Steeds meer bedrijven kiezen vanuit een brede benadering van stakeholdervalue ervoor om waarde toe te voegen aan de hele gemeenschap. Scholen en andere instellingen creëren kansen voor jongeren door vrijwilligerservaringen te integreren in talentontwikkeling, bijvoorbeeld via Maatschappelijke Diensttijd. NOV werkt samen met COA en lokale centrales om vrijwillige inzet onder AZC-bewoners te bevorderen. De betrokkenheid van overheidsinstanties op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau is essentieel om de juiste basis en voorwaarden voor vrijwilligerswerk te creëren, zowel wat betreft regelgeving als het stimuleren en verbinden van de gemeenschap voor vrijwilligerswerk.

Dit werkprogramma geeft aan hoe we in 2024 en daarna gedurende meerdere jaren deze belangrijke actoren willen ondersteunen en hen de nodige steun willen bieden voor hun inzet in onze samenleving. Hiermee beogen we een collectieve impact op de sociale basis van mensen.

September 2023

Joost van Alkemade

Directeur Vereniging NOV

Marianne Besselink

Voorzitter Vereniging NOV

Inhoudsopgave

Toelichting en leeswijzer	2
Inleiding	3
Inhoudsopgave	4
1. Basisprogramma NOV	5
1.1 Vereniging NOV als landelijke-lokale infrastructuur voor het hele vrijwilligerswerk.....	6
1.2 Vrijwilligerswerk in de context van het overheidsbeleid met de sociale basis.....	7
1.3 De maatschappelijke outcome	10
2. Basisfunctie Belangenbehartiging en barrières wegnemen.....	11
2.1 Signalement - wat is er nu.....	12
2.2 Wat gaan we doen?	12
2.3 Wat is er meerjarig nodig?.....	13
3. Basisfunctie Kwaliteit & Inspiratie	15
3.1. Goed Geregeld	16
3.2 SPUK, gemeentelijk beleid in de sociale basis met vrijwilligerswerkbeleid.....	17
3.3 Good Work	17
3.4 Good Busy.....	18
3.5 Sociale veiligheid en preventie in het vrijwilligerswerk	18
3.6 Maatschappelijke diensttijd	19
3.7 #Meedoen	19
3.8 BestuurdersCentraal	20
3.9 Samen Ouder Worden	21
3.10 Nationale Vrijwilligersprijzen 2024.....	21
4. Basisfunctie Verenigen	23
4.1 Netwerk Lobby & Communicatie	24
4.2 Netwerk Wet- & Regelgeving	25
4.3 Netwerk Landelijk Overleg Vrijwilligersorganisaties in de Zorg (LOVZ)	26
4.4 Netwerk Ondersteuning Vrijwillige inzet (NOVi).....	26
4.5 Partners en internationale netwerken van vrijwilligerswerk	27
4.6 Platform Vrijwillige Inzet.....	27
5. Meerjarenperspectief basisfuncties NOV	29
Bijlage I Verhouding basisfuncties en programma's.....	31
Bijlage II Vier langlopende vraagstukken in het organiseren van vrijwillige inzet	32

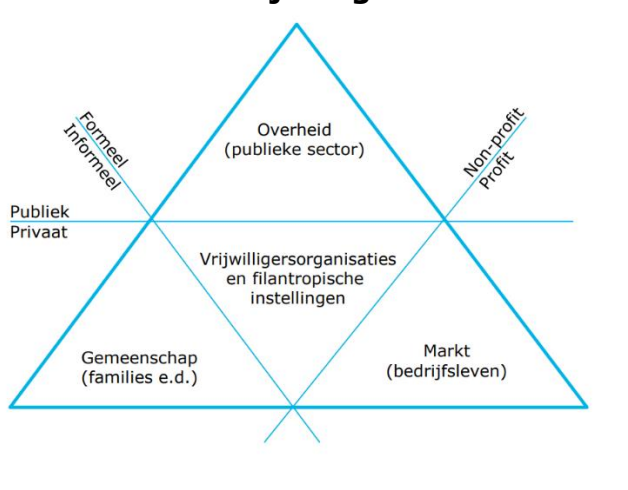
1. Basisprogramma NOV

1.1 Vereniging NOV als landelijke-lokale infrastructuur voor het hele vrijwilligerswerk

Met de basissubsidie en de eigen inkomsten uit de contributie kan NOV haar continue rol in het versterken, ondersteunen, aanjagen, uitwisselen en inspireren voor de vrijwillige inzet vervullen. Vrijwillige inzet staat voor de brede en diverse vormen waarin de samenleving zich organiseert. Van actuele, kortlopende, informele kleine initiatieven tot grote landelijke koepels met een decennialange staat van dienst die werken met grote aantallen mensen in een formeel juridisch verband en een uitgebreid deskundigheidsprogramma. Koepels of landelijke organisaties met betaalde functies, management en bestuur naast vaak gelijkwaardige rollen van vrijwilligers in de vrijwilligersgestuurde organisaties. De inzet voor vluchtelingen illustreert dit goed. Aan de ene kant zie je grote aantallen spontane bewonersinitiatieven bij de komst van de Syriërs en later de mensen uit Oekraïne. Zij regelden spontaan opvang en de inzamelingen van goederen. Aan de andere kant zien we de zeer verantwoordelijke professionele rol van vrijwilligers bij Vluchtelingenwerk Nederland die met een vluchteling gedurende soms twee jaar alle benodigde regelingen doorlopen en voorzieningen en maatschappelijke integratie tot stand brengen. Eén foutje in een formulier kan ernstige gevolgen hebben. Vluchtelingenwerk heeft een uitgebreid traject van trainingen, begeleiding en lange tijd van inwerken. Alle twee de voorbeelden zijn uitingen van vrijwillige inzet. Ook bij het organiseren van de vrijwillige brandweer, de KNRM, de schuldhulpverlening, palliatief-terminale zorg enzovoort is bekwaamheid niet afhankelijk of je er wel of niet voor betaald wordt¹. De lokale infrastructuur met meer dan 250 vrijwilligerscentrales, steunpunten of loketten, geeft ondersteuning aan het vrijwilligerswerk. Zowel voor de bemiddeling van mensen naar vrijwilligerswerk als aan de versterking van de organisaties en de besturen in dit brede werkveld. NOV biedt de branche-, de uitwisseling- en deskundigheidsbevorderingsfunctie in dit netwerk.

De breedte van vrijwillige inzet

Brandsen 2005.

Vrijwillige inzet krijgt vorm vanuit zowel de gemeenschap, de georganiseerde formele vrijwilligersverbanden en vanuit bedrijven in hun non-profitactiviteiten met medewerkersvrijwilligerswerk.

¹ <https://www.dedikkeblauwe.nl/news/vrijwilligers-bewijzen-professionaliteit-is-afhankelijk-van-bekwaamheid>

Voor NOV is de juridische constructie van de uitvoering in een collectief, vereniging, stichting of coöperatie ondergeschikt aan de gemeenschappelijke kern van de inzet met mensen die dit vrijwillig samen doen. Die gemeenschappelijke kern is de motivatie om je in te zetten voor de ander, de gemeenschap of onze omgeving.

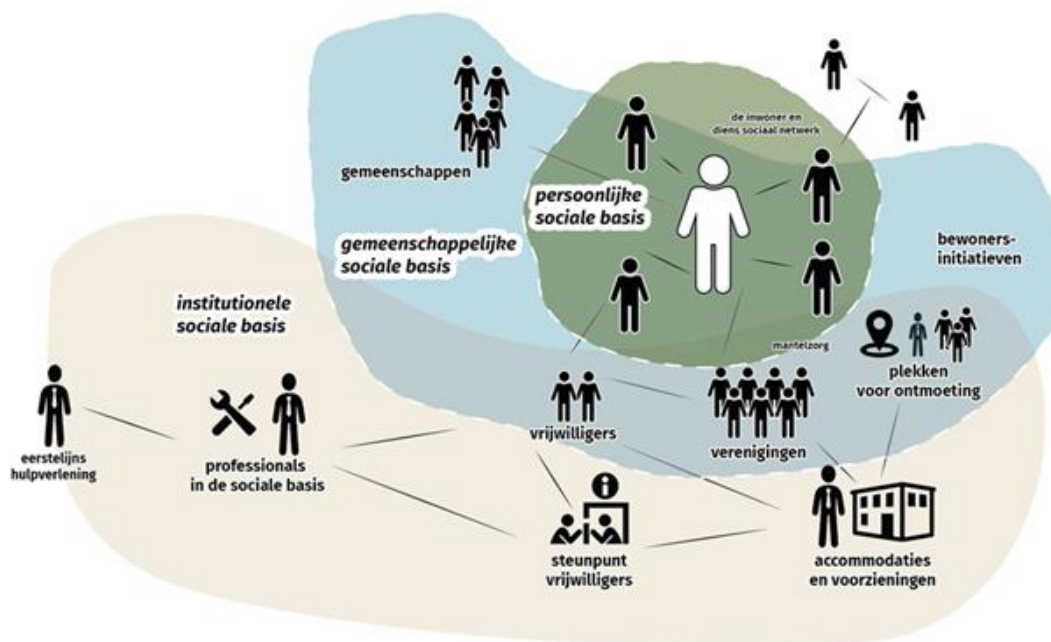
Het eigene van NOV als vereniging kenmerkt zich door:

- Het voordeel van korte lijnen via de leden naar de praktijk en de uitvoering in de breedte van het veld.
- Zowel duurzame netwerken waar mensen van organisaties elkaar kennen en samen ontwikkelingen en trends signaleren en niet gehinderd door eigen belang kennis en producten delen en van elkaar leren.
- Terugkerende elk wat wils activiteiten als de Kennisboostweek met een divers aanbod en een breed bereik. Laagdrempelig voor een grote doelgroep via het bereik van een groeiende digitale community.
- NOV werkt, niet anders dan in een lokale vereniging, met de expertise en energie van de leden die met een solidaire kosteloze inzet aan elkaar en anderen wordt gegeven. Daarmee blijven heel veel activiteiten van NOV haalbaar en betaalbaar binnen het gegeven budget.
- Een onafhankelijke positie omdat er geen eigen commercieel belang is, maar een overkoepelend maatschappelijk belang met democratische sturing.

1.2 Vrijwilligerswerk in de context van het overheidsbeleid met de sociale basis

Alle Nederlanders hebben direct of indirect te maken met vrijwilligerswerk als vrijwilliger en/of als afnemer van iets wat vrijwilligers bieden. Het gaat dan om de enorm brede *gemeenschappelijke sociale basis* die praktisch iedereen op een bepaalde manier raakt en ook helpt in de *persoonlijke sociale basis*, in lijn met het onderwerp waarvoor vrijwilligers zich sterk maken. Dit voorafgaand aan of in combinatie met de *institutionele basis* die we in Nederland kennen. Volgens onderzoek van CBS² wordt participatie door het doen van vrijwilligerswerk in Nederland voor 97 procent mogelijk gemaakt door het georganiseerde vrijwilligerswerk tegen 3 procent in ongeorganiseerd verband, waarbij beiden in hun functie waardevol en aanvullend zijn. Dit staat ook los van of het vrijwilligerswerk flexibel of meer structureel aangeboden wordt.

² CBS, Vrijwilligerswerk 2021, Judit Arends, 16-10-2022

Niveaus en samenspel in de sociale basis: Model van het Verwey- Jonker Instituut; Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis, Utrecht, september 2022

Vrijwillige inzet is er en komt voort uit de bron van de samenleving in het samen organiseren van allerlei zaken die gaan om het zorgen voor zichzelf, elkaar en de leefomgeving. De overheid heeft hier een randvoorwaardelijke, faciliterende en soms ook stimulerende functie in. Vanuit met name zorg en welzijn, maar ook in sectoren als de bibliotheken, musea en scholen groeit de aanspraak op het inzetten van vrijwilligers. Schaarste aan financiële middelen en schaarste op de arbeidsmarkt van beroepsmatige inzet doet de overheid meer kijken naar hoe vrijwilligers, maar ook mantelzorg in de zorg, meer en breder inzetbaar zijn. Er komt meer beleid en het politieke bestuur heeft meer oog voor die vrijwillige inzet. Met het begrip *de sociale basis* onderschrijft VWS het belang van de inzet van de samenleving zelf en ook het samenspel met de beroepsmatige institutionele inzet.

Omzien naar jezelf en elkaar is veel breder dan alleen de vrijwillige inzet in zorg, welzijn en dienstverlening. Vrijwilliger zijn in zichzelf draagt bij aan gezondheid, levenskwaliteit, eigenwaarde, zingeving en ontplooiing. Effectief bewezen³ is dat cultuurparticipatie van onder anderen ouderen bijdraagt aan ofwel uitstel van zorg of het voorkomen van zorg.

³ <https://www.movisie.nl/kunst-zorg-welzijn>

Jeugdwerk en sport hebben voor kinderen een intensieve ontwikkeling naast of voor jeugdzorg.

Natuurparticipatie⁴ laat dezelfde uitkomsten zien. Het verenigingsleven breed en daarmee ook in de zeer brede praktijk van de sport liet tijdens COVID ook zien dat dit netwerken en relaties geeft tussen mensen die van grote waarde zijn in het welbevinden. In de landelijke zorgakkoorden en beleid van het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), in het programma van Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) en in de financiering van gemeenten door VWS in de Specifieke Uitkering (SPUK) staat het anders inrichten van de zorg centraal; nadrukkelijke inzet naar vroegsignalering en 'de beweging naar voren maken', in het voorkomen van institutionele zorg en/of het uitstellen daarvan.

NOV is partner in WOZO met het meerjarige programma van Samen Ouder Worden en zit in de landelijke kerngroep voor verdere ontwikkeling en uitwerking van de Sociale Basis. We vertegenwoordigen daar als netwerkorganisatie de breedte van de vrijwillige inzet en daarmee het perspectief van de inzet door de samenleving.

Dat betekent voor 2024:

1. Participeren in de kerngroep sociale basis in het verder laden van dit begrip. Meedenken in wat er mogelijk en nodig is om de nog altijd grote bereidheid in Nederland om zich in te zetten voor de ander en samenleving⁵ onder goede voorwaarden en grenzen te stimuleren. Met een gelijkwaardig samenspel en positie van de vrijwillige inzet naast de beroepsmatige inzet. Met eigenheid en eigenaarschap die deze vorm van vrije inzet kenmerken.
2. Werken aan de visie op de brede vrijwillige inzet in de samenleving. Samen met VWS, de VNG, NederlandZorgtVoorElkaar (NLZVE) en andere stakeholders. Daarmee richting en voeding geven aan de rol en verantwoordelijkheid van het rijk, gemeenten en provincies op de korte en lange termijn. Met als aanzet de onderliggende punten:
 - Hoe kunnen besturen/organisaties ondersteuning krijgen om tot een meer diverse samenstelling van hun vrijwilligers te komen met een combinatie van continuïteit in het organiseren-besturen en flexibiliteit in de uitvoering?
 - Wat is de rol van de gemeente in de toenemende ratrace en concurrentie naar de vrijwilliger? Door de toenemende mate van schaarste in geld (bezuinigingen) en krapte op de arbeidsmarkt in de zorg, bij bibliotheken, musea etc., kijkt iedereen naar de oplossingen met meer vrijwillige inzet. Visieontwikkeling en dialoog over bijvoorbeeld circulair werven en noties over een ander beheer van vrijwillige energie is nodig.
 - Wat is nodig om vrijwillige inzet door mensen met kwetsbaarheid juist meer mogelijk te maken?
 - Wat is nodig en effectief waardoor de lokale beroepsmatige inzet en vrijwillig elkaar beter weten te verstaan en te vinden? Naast zowel specifieke organisaties met vrijwilligers die zich in hun activiteiten richten op het tegengaan van eenzaamheid, (lotgenoten)contact, mentale en fysieke gezondheid en het terugdringen van allerlei achterstanden, is er een veel breder palet aan organisaties/verenigingen die ook impact hebben op de leefbaarheid en sociale samenhang. Daarmee bieden ze de basis tot het elkaar kennen en het zijn van een gemeenschap. Enerzijds door iets aan te pakken, anderzijds door zaken zichtbaar te maken.
 - De invulling en borging bij een bewindspersoon van de portefeuille van het integrale rijksbeleid op vrijwillige inzet. Waarmee het beleid en de uitvoering bij meerdere departementen en de consequenties daarvan in samenhang in beeld zijn.

Gemeente Groningen Nota 2023: De sociale basis, VOOR ELKAAR!

"Bij de sociale basis gaat het om wat mensen samen doen, om de gemeenschap. Samen leven, wonen en werken en met elkaar in contact komen. Zo kunnen relaties ontstaan tussen inwoners onderling en tussen inwoners, professionals en de gemeente. Dat betekent elkaar zien, ontmoeten en leren kennen. Samen zinvolle en leuke dingen doen. Je thuis en geaccepteerd voelen in je buurt, meedoen en 'erbij horen'."

⁴ <https://www.landschappen.nl/standpunten/groen-en-gezondheid>

⁵

- In vrijwillige inzet zijn zeggenschap en participatie de hefboomen. Verenigingen en organisaties hebben democratische besturings- en beslismodellen. Deze vitaal en van betekenis laten zijn met passende communicatie vormen vraagt aandacht. Dit heeft een parallel met de werking en vitaliteit van de politiek- maatschappelijke democratie. Is er vanuit beider praktijken innovatie te halen?
3. De kansen van vrijwillige inzet in de samenleving breder trekken dan alleen de vrijwillige zorg, hulp- en dienstverlening. Met de blik op de totale samenleving is er ook aanspraak te maken naar het bedrijfsleven én de overheid in de inzet van medewerkers. Maar ook met MDT en de verbinding met onderwijs. NOV is actief op al deze elementen en zet zich proactief in om slimme verbindingen te leggen en bredere maatschappelijke effectiviteit tot stand te brengen.
 4. Het vrijwilligerswerk te vertegenwoordigen in de SER met een (extra) zetel. Sociaaleconomische keuzes werken op allerlei manieren door in de ruimte en mogelijkheden van het doen van vrijwilligerswerk. Die stem moet gearticuleerd worden.
 5. Met SPUK als concreet kader met gemeenten en de lokale steunfuncties voor het vrijwilligerswerk goede praktijken delen en inspireren tot passend beleid en inzet gezien de grotere vraag naar vrijwilligers.
 6. Bieden van visie en voorbeelden op het passend financieren van organisaties met vrijwilligers. Alternatieven bieden voor aanbestedingsformats die eerder de concurrentie aanjagen en een tijdelijke termijn in zich dragen terwijl vrijwillige inzet vraagt om een langdurige basis, opbouw van deskundigheid, ervaring en behoud van kwaliteit in de context van een continue doorstroom van vrijwilligers.
 7. In afstemming met onder anderen CBS en andere onderzoekers meer zicht krijgen op de grenzen van en overbelasting van vrijwilligers (bestuurders, uitvoerders, organisatoren). Met overbelasting worden de risico's van afbraak van inzet en het stoppen van organisaties juist versterkt.
 8. Met VWS en andere partijen de uitkomsten van het onderzoek naar het terugdringen van regeldruk (Rapport van SIRA consulting) zoals ook verwoord in de Kamerbrief van 6 juli over de Sociale basis en Mantelzorg agenda⁶.
 9. Beschikbaarheid van geld en tijd zijn twee voorwaarden voor vrijwillige inzet. NOV zal de samenwerking continueren en blijven optrekken met andere landelijke stakeholders in de gemeenschappelijke basis: Goede doelen Nederland, SBF, FIN, fondsen in de sociale basis, Vanuit de verschillende programma's binnen NOV als Good Busy met de partners uit het bedrijfsleven (VNO-NCW, MKB, bedrijven) met COA voor de inzet van bewoners in het azc. En ook met de onderzoeken als die van het CBS met de statistiek en actualiteit van de vrijwillige inzet. Met de VU in het onderzoek van Geven in Nederland, e.a.

1.3 De maatschappelijke outcome

NOV draagt bij aan de inzet van mensen voor elkaar en onze samenleving als geheel. Hierin realiseren we:

1. Her- en erkenning van de waarden van vrijwillige inzet voor de vrijwilligers zelf, de mensen om hen heen en de beslissers/beleidsmakers bij de beroepsmatige maatschappelijke organisaties, de overheid en het bedrijfsleven. (Samenleving, markt en overheid).
2. Een sterke praktijk van collectiviteit en solidariteit. Ontmoeting, dialoog en elkaar verstaan over de verschillen heen; met de gezichten naar elkaar toe. Het overbruggen van beperkte sociale bubbels. Praktijk geven aan waarden in de kwaliteit van samen leven.
3. individuele zingeving en bieden van concrete medeverantwoordelijkheid voor het grotere geheel.
4. Overheden die de veelkleurige vormen van de zelforganiserende samenleving ruimte geven met een andere maatstaf en waarde dan die in het economisch-financiële spectrum. Overheden die het eigenaarschap bij bewoners, vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties laat en in dialoog helpt om hun werk mogelijk te maken.

⁶ Tweede Kamerbrief; kenmerk 3626552-1050315-DMO

2. Basisfunctie Belangenbehartiging en barrières wegnemen

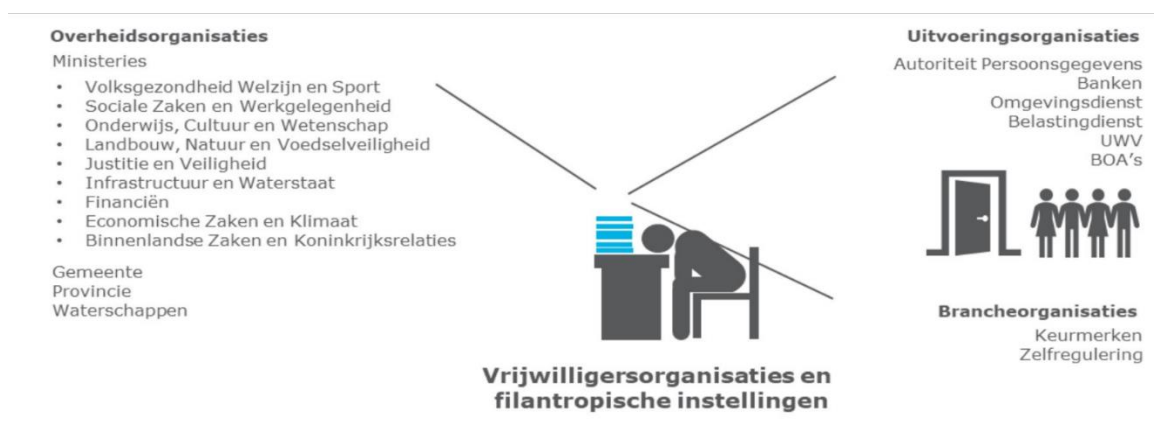
Over deze foto: Buurtbemiddelaar Jac helpt bij te hoge bomen, blaffende honden, verwaarloosde tuinen en allerlei andere zaken waarover burens met elkaar in conflict kunnen komen.

2.1 Signalement - wat is er nu

In 2021 en 2022 heeft NOV het initiatief genomen om met andere brancheorganisaties samen en met ongeveer 13.000 bestuurlijke vrijwilligers aandacht gevraagd voor de grote hoeveelheid wet- en regelgeving die voor verenigingen en stichten geldt. Vervolgens zijn er Kamervragen geteld over dit onderwerp. Inmiddels is er een onderzoek verricht door Sira in opdracht van de ministeries van VWS, Financiën, J&V en BZK naar de omvang van wet- en regelgeving en op welke wijze dit wordt ervaren.

De onderzoeksresultaten laten zien dat een hoge mate van complexiteit wordt ervaren door vrijwilligers en hun organisaties. Daarnaast zorgt de stapeling aan wetgeving ervoor dat er onevenredig veel tijd wordt besteed aan wet- en regelgeving in plaats van maatschappelijke inzet. Hoofdplicht voor de overheid is om het effect en de doelmatigheid van wet- en regelgeving af te zetten tegen de maatschappelijke waarde die verloren gaat. Het onderzoek van Sira bevat concrete aanbevelingen voor ministeries waarmee een belangrijke reductie kan worden behaald.

Door de val van het kabinet hebben we in de zomer van 2023 politieke partijen op korte termijn moeten voorzien van informatie over wat er nodig is om de maatschappelijke waarde van de inzet van bijna 7 miljoen mensen recht te doen en het georganiseerde vrijwilligerswerk in Nederland mogelijk te houden en te stimuleren.

Stapelning van regelgeving; Rapport SIRA Consulting⁷

2.2 Wat gaan we doen?

Vereniging NOV werkt samen met andere brancheorganisaties om bij de financiële sector aan te dringen op ruimte voor vrijwilligersorganisaties. Gesprekspartners zijn in belangrijke mate de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), De Nederlandsche Bank (DNB), individuele banken, het ministerie van Justitie en Veiligheid, het ministerie van Financiën, Kamer van Koophandel (KVK) als beheerder van het UBO-register, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en het WODC als uitvoerder van National Risk Assessments.

Regelmatig overleg is erop gericht om de nieuw ingevoerde sectorstandaard beter te laten aansluiten op de werkelijkheid van verenigingen en stichtingen en de evaluatie van de standaard nauwlettend te volgen. Zowel politici als beleidsmakers informeren we actief over de voortgang van deze overleggen en de uitkomsten ervan. We stemmen met (de achterbannen van) onze lidorganisaties en branchegenoten, zodat we de krachten bundelen en overleg effectief en efficiënt plaatsvindt.

⁷ Regeldruk bij vrijwilligersorganisaties

en filantropische instellingen, Sira Consulting, Utrecht, Mei 2023:

<https://vrijwilligerswerk.nl/nieuws+en+blogs/2495583.aspx?t=Rapport-regeldruk-Vrijwilligersorganisaties-naar-Tweede-Kamer>

Naar aanleiding van bovengenoemd onderzoeksrapport regeldruk werken we samen met het ministerie van VWS om mogelijkheden tot regeldrukvermindering te zoeken. Deze activiteiten gaan zich naar verwachting over meerdere jaren uitspreiden.

Onder onze voortdurende aandacht staat verder:

- Ontwikkelingen signaleren zoals generieke wet- en regelgeving, maar ook sectorale en specifieke wetgeving. Niet altijd lukt het om voorafgaand aan wetgeving te reageren op inspraakmogelijkheden. De vrijwilligerssector is door de enorme breedte en reikwijdte in zichzelf niet toegespitst op het breed anticiperen op ontwikkelingen die barrières voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties opwerpen. Als NOV hebben we hierin een voortrekkersrol, samen met leden van ons netwerk wet- en regelgeving.
- Gezien het onlosmakelijk verband tussen wet- en regelgeving in Nederland en die in Europa, is het noodzakelijk om meer en sterker bij te dragen aan het werk voor de *Civic Space* en *Civil Society* zoals Social Platform, Civil Society Europe en CEV dat vormgeven. Tegelijkertijd is de directe uitwisseling met andere Europese landen over de omgang met wet- en regelgeving zeer verhelderend. Wil iedereen mee kunnen doen in Nederland, dan zijn er groepen die hier ook echt toe in staat gesteld moeten worden. Voor bijvoorbeeld vluchtelingen, jongeren met een uitkering of mensen die niet vanuit hun omgeving vanzelfsprekend in aanraking komen met vrijwilligerswerk is extra actie nodig. Zie ook de inzet van NOV bij de uitvoering van de Maatschappelijke Diensttijd. Bij diverse stakeholders brengen wij dit onder de aandacht. Denk hierbij aan het ministerie van SZW, UWV, sociale diensten, maar ook onderwijsbonden en onderwijsinstellingen.
- NOV draagt bij aan de bevordering van een sociaal veilig klimaat (In Veilige Handen), is behartiger/pleitbezorger voor een 'goed vestigingsklimaat' van vrijwillige inzet (wet- en regelgeving), voor een goede balans tussen intrinsieke motivatie en beleidsdoelstellingen, goede financiële voorwaarden.

2.3 Wat is er meerjarig nodig?

Bewustwording: We moeten de waarde van vrijwillige inzet blijvend zichtbaar maken bij een veel bredere groep beleidsbeïnvloeders en -bepalers. Zie ook de eerdere benoemde context in de transities in het zorgdomein. De rijke en aanvullende inzet van vrijwilligers wordt versmalt benaderd als oplossing voor de financiële krapte; extra handjes en voor de tekorten aan betaalde medewerkers. Ook gemeenten versmallen via aanbestedingsprocedures vrijwillige inzet tot een instrumentele uitvoering in gunning van de overheid. We zetten in op het verplaatsen van het onderwerp vrijwilligerswerk van de achterkant (de gevolgen) naar de voorkant van beleid, mede op basis van de rapporten van Sira Consulting (regeldruk en regeldrukreductie) en Verwonderzoek (gemeentelijke vrijwilligerswerkbeleid en samenwerking tussen overheid en vrijwilligersorganisaties). Dit betekent dat we vanuit de functie van belangenbehartiging concrete voorlichting organiseren voor politici, dat we bewindslieden concreet vragen vrijwillige inzet apart te benoemen en in gesprek te gaan en kennis delen met de vrijwilligersorganisaties die van belang zijn voor hun beleidsterreinen. De voorlichting gaat over wat vrijwilligerswerk betekent voor de samenleving en waar vrijwilligers en hun organisaties tegenaan lopen. Denk aan colleges voor Kamerleden, voorstellen om vrijwilligers eerder en beter te betrekken in programma's als GALA en IZA (en de Sociale Basis). Denk ook aan langlopend overleg met uitvoeringsorganisaties als UWV, sociale diensten, andere brancheorganisaties als Fondsen in Nederland, Goede Doelen Nederland, Partin, Human Security Collective, Nederlandse Vereniging van Banken, VNG, maar ook met DNB en andere ministeries, zoals Financiën, Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zie ook paragraaf 4.2 van dit werkprogramma.

Implementatie: Wet- en regelgeving zorgt regelmatig (onbedoeld) voor extra uitdagingen voor vrijwilligersorganisaties. De afgelopen jaren zijn er heel veel nieuwe, complexe wetten bijgekomen en is er zo goed als niets aan regelgeving verdwenen. Om wet- en regelgeving succesvol te implementeren, is er vaak externe hulp noodzakelijk en wordt er vaak beroep gedaan op NOV.

Bij recente wetgeving zoals de WBTR geeft de overheid zelf te weinig bekendheid en via een campagne brede toelichting voor het zeer grote en diverse werkveld. Daarom zet NOV zich in en zal dat nog veel breder kunnen doen voor een zo eenvoudig mogelijke implementatie door vrijwilligersorganisaties, naast dat we ons ervoor inzetten dat de overheid beter gaat communiceren over deze trajecten. Zie ook paragraaf 4.3 van dit werkprogramma.

Kennis: We willen meer inzicht hebben in kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkelingen rond vrijwillige inzet in Nederland om te kunnen anticiperen op wat nodig is om vrijwilligerswerk te organiseren en inzicht te krijgen in (wettelijke) barrières. NOV werkt mee aan bestaand langer lopend onderzoek, zoals dat van CBS (VWS opdrachtgever), Geven in Nederland (VU is opdrachtgever) en het Nationaal Verenigings Onderzoek (DNA en IVBB zijn opdrachtgevers). We initiëren zelf ook onderzoek naar het belang en de waarde van vrijwillige inzet, bijvoorbeeld samen met Motivaction (pro-bono) of de Universiteit voor Humanistiek(programma SOW). Tegelijkertijd organiseren we onderzoek in hoe vrijwilligerswerk beter tot zijn recht kan komen, zoals bijvoorbeeld het onderzoek van Verwonderzoek (programma Nat. Vrijwilligers Prijzen). De kennis die we opdoen, stellen we publiek ter beschikking via de open media van NOV en geven we daarmee terug aan alle vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties en betrokken stakeholders.

3. Basisfunctie Kwaliteit & Inspiratie

Over deze foto: Politievrouwen Sandy en Marjolijn zijn twee van de vrijwilligers die de Roparun van Rotterdam naar Parijs begeleiden en van alles regelen.

3.1. Goed Geregeld

Het goed en toekomstbestendig organiseren van vrijwilligerswerk vraagt om een duurzame investering. Met de tool Vrijwillige Inzet Goed Geregeld biedt NOV een praktisch instrument te gebruiken voor alle maatschappelijke organisaties die met vrijwilligers (willen) werken: van groot tot klein, met alleen vrijwilligers of samen met beroepskrachten. Goed Geregeld biedt organisaties inzicht, structuur en houvast in hoe ze het werken met vrijwilligers kunnen opzetten of verbeteren en hoe ze hierin kunnen blijven leren en ontwikkelen.

Belangrijke thema's hierin zijn bijvoorbeeld het werven van vrijwilligers, ze wegwijs maken en begeleiden, informeren en betrekken, inspelen op de wensen en behoeften van vrijwilligers, ze op passende wijze waarderen, mogelijkheden bieden om te leren en zich te ontwikkelen, sociale veiligheid, diversiteit en het structureel feedback ophalen en daar ook iets mee doen.

Een organisatie kan vrijblijvend met de tool aan de slag gaan, maar kan er ook voor kiezen om op te gaan voor het kwaliteitskeurmerk Vrijwillige Inzet Goed Geregeld. Met het behalen van dit landelijke kwaliteitskeurmerk laat een organisatie vrijwilligers, samenwerkingspartners en stakeholders zien dat het zaken rondom het werken met vrijwilligers op alle fronten goed heeft geregeld.

Activiteiten 2024:

- Start 2 keer de vernieuwde Basistraining voor nieuwe Goed Geregeld adviseurs, waarbij adviseurs leren werken met de Zelfevaluatie (www.vrijwilligeinzetgoedgeregeld.nl), alle onderdelen van vrijwilligersbeleid kennen en weten wanneer iets goed geregeld is, kennismaken met goede voorbeelden van bewijsmateriaal (beleidsstukken, praktische protocollen), hoe ze deze kennis met vrijwilligersorganisaties moeten delen, wat daar technisch nodig voor is.
- Zijn er zowel live als online intervisie- kennis en inspiratiesessies voor adviseurs.
- Zijn er 2 inspiratiesessies tijdens de Kennisboostweek voor maatschappelijke organisaties over het belang en meerwaarde van goed en aantrekkelijk vrijwilligersbeleid.
- Staat bij steeds meer landelijk georganiseerde organisaties, zoals Bibliotheken, vrijwilligersbeleid op de agenda. We doen dit door rechtstreeks onze leden te benaderen, maar ook via sociale media.
- Zijn maatschappelijke organisaties zich steeds meer bewust van het (lange termijn) belang van kwalitatief goed vrijwilligersbeleid waarbij de wensen en behoeften van de vrijwilliger steeds meer het uitgangspunt zijn.
- Worden praktische tools zoals visuele werkschema's en praatplaten (wanneer hebt je het over wat?) ontwikkeld voor zowel adviseurs als organisaties om het makkelijker te maken om met vrijwilligers-kwaliteitsbeleid aan de slag te gaan.

Quote van een organisatie die het keurmerk in juni 2023 heeft behaald:

“Er is een veel sterkere focus vanuit de collega's en mij ontstaan op de wensen van de vrijwilligers zelf. Het gaf meer werkvreugde & plezier en verbinding met de vrijwilligers en de vrijwilligers onderling. We zijn de

Waarom werken met Goed Geregeld?

- Vrijwilligers weten waar ze aan toe zijn.
- Als organisatie krijg je een beeld van hoe je het hebt geregeld, maar ook van hoe vrijwilligers dat zien.
- Je kunt er zelf en kosteloos mee aan de slag.
- Er staan 75 adviseurs klaar die met de voeten in de praktijk staan.
- Financiers en partners weten dat je het goed geregeld hebt.
- Je krijgt draagvlak onder je vrijwilligers, die jouw beste ambassadeurs zijn!

vrijwilliger meer gaan zien en snappen wat de vrijwilliger nodig heeft om zich in verbinding met de organisatie te voelen. Het is echt een nieuwe manier van werken.”

3.2 SPUK, gemeentelijk beleid in de sociale basis met vrijwilligerswerkbeleid

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

Op al deze gebieden spelen vrijwilligers een substantiele rol en zijn ze van betekenis. NOV wil gemeenten attenderen op het belang van een goede ondersteuning voor vrijwilligers en lokale vrijwilligerscentrales helpen om hier goed op in te spelen door het onderling delen van expertise en ervaring. Daarnaast zou het mooi zijn om met behulp van de aanwezige kennis bij vrijwilligerscentrales te komen tot een aantal pilots om bijvoorbeeld lokaal informele en formele zorg te verbinden of meer samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties in wijken te realiseren.

Activiteiten 2024

- Analyseren van de ingediende SPUK-plannen van de gemeenten in 2023, kijken hoe vrijwilligerswerk daarin wordt benoemd, benoemen van de algemene trend voor de good practices en waar er verbetering in het betrekken van vrijwilligers en hun organisaties mogelijk is.
- Organiseren van een klein netwerk van vrijwilligerscentrales, een voorhoedegroep om samen te verkennen welke ontwikkelingen en wensen er zijn op het gebied van de ondersteuning van vrijwilligers in de sociale basis en daarnaast uitwisseling tussen vrijwilligerscentrales via de besloten omgeving van het Platform Vrijwillige Inzet, waar 700 medewerkers van 264 vrijwilligerscentrales (leden en niet-leden, geen kosten aan verbonden) bij aangesloten zijn. Uitwisseling is mogelijk via online bijeenkomsten, lokale netwerkbijeenkomsten, maar ook via het forum en het documentmanagementsysteem van het platform.
- Delen van good practises met vrijwilligerscentrales en gemeenten.
- Organiseren van een bijeenkomst in de Kennisboostweken, een jaarlijks terugkerend evenement van Vereniging NOV, gratis, online en voor iedereen toegankelijk om geïnteresseerden inzicht te geven in welke rol vrijwilligers spelen in de sociale basis en hoe gemeenten en vrijwilligersorganisaties op elkaar kunnen aansluiten.
- Samen met vrijwilligerscentrales en gemeenten lokaal een aantal pilots uit te voeren om concreet te maken hoe de samenwerking tussen gemeenten en vrijwilligersorganisaties in de praktijk nog meer kan bijdragen aan de sociale basis.
- Omdat we niet langs andere stakeholders heen willen werken, kijken we goed wat ander partijen als de VNG, Movisie en VWS communiceren naar gemeenten, zodat we hier goed op kunnen aansluiten. We maken met deze organisaties afspraken dat we elkaar goed op de hoogte houden en organiseren op regelmatige basis overleg.

3.3 Good Work

De roep om meer vrijwillige inzet is steeds urgenter en steeds meer maatschappelijke organisaties weten de weg naar en de samenwerking met het bedrijfsleven te vinden. Veel organisaties zijn hier echter onthand en onhandig in.

Kansen om te benutten

Veel bedrijven zetten zich duurzaam in, blijkt uit onderzoek van onder andere Geven in Nederland. Bekendheid hieraan geven vanuit maatschappelijke organisaties én de bedrijven ligt gevoelig. Bewustwording hoe dit wel zou kunnen is belangrijk.

De maatschappelijke organisaties kunnen beter en meer gebruik maken van de bedrijven die het steeds belangrijker vinden om bij te dragen aan de (lokale) samenleving met kennis, expertise, extra handjes, netwerk, communicatie of materialen. Er zijn dus kansen om de sociale basis en de brede samenleving te versterken en duurzame verbindingen te leggen. We zien dat het formuleren en laten zien van maatschappelijke impact steeds belangrijker wordt. Bedrijven laten steeds meer zien wat de effecten zijn van hun maatschappelijke bijdrage. Vrijwilligerscentrales en maatschappelijke organisaties kunnen hierop aansluiten.

Verbinden van werelden

Maatschappelijke organisaties en bedrijven zijn twee totaal verschillende werelden en weten elkaar niet altijd goed te vinden. Vrijwilligerscentrales en intermediairs kunnen hierin een brug slaan. Activering, ondersteuning en onderling leren is nodig om te leren hoe maatschappelijke organisaties het beste kunnen samenwerken met bedrijven zodat van beide kanten wensen en mogelijkheden goed op elkaar aansluiten. Het versterken, verbreden en verdiepen van de samenwerking tussen de maatschappelijke organisaties en bedrijven vraagt een inspanning naar twee kanten. Het programma Good Busy (Activiteit B) is het netwerk van, voor en door de bedrijven. Good Work richt zich op de maatschappelijke organisaties. Beide programma's organiseren primair activiteiten voor de eigen groep; herkenbaar, passende inhoud en onderling inspirerend en versterkend. Waar het om de match gaat is er een overlap in kennis, tools en toepassingen en intermediairs voor beide doelgroepen. Good Work en Good Busy kunnen daarom enorm profiteren van elkaars werk.

Activiteiten 2024

- Medewerkers van vrijwilligerscentrales, lokale steunpunten maatschappelijke organisaties zien steeds beter het nut en de kansen om duurzaam samen te werken met bedrijven.
- Aanbieden van online sessies in samenwerking met experts in het veld.
- Training: hoe organiseer ik een succesvolle Beursvloer.

3.4 Good Busy

[Dit is een meerjarig programma 2023-2027 met aparte financiering]

Met het programma Good Busy inspireert en faciliteert Vereniging NOV het bedrijfsleven om zich met hun medewerkers vrijwillig in te zetten. En op die manier te komen tot meer en duurzamere samenwerkingen met maatschappelijke organisaties om samen de sociale basis te versterken.

Activiteiten 2024:

De aanpak van het programma via Kennis delen, Verbinden en Agenderen van vrijwillige inzet door bedrijven staat als een huis. Onze ervaringen in 2023 hebben goed laten zien dat het programma effect sorteert. Wij ervaren meer en meer dat er ruimte is voor een bredere impact onder bedrijven en ook de stakeholders bevestigen dat. Daarom gaan wij in 2024 extra inzetten op:

- Agendering en bevorderen systeemverandering
- Vergroten zichtbaarheid
- Aanjagen en borgen van medewerkersvrijwilligerswerk

3.5 Sociale veiligheid en preventie in het vrijwilligerswerk

[Dit is een meerjarig programma Gratis VOG 2022-2024 met aparte financiering]

Met een team van vijf experts verdeeld over de landsdelen van Nederland werken we zowel op vraag van individuele besturen als ook in het organiseren van een open aanbod van inspiratie bijeenkomsten voor meerdere organisaties.

Daarnaast ook een landelijke digitaal en fysiek aanbod van deskundigheidbevordering op het werken aan sociale veiligheid. De visie is dat veiligheid een optelsom is van maatregelen als de VOG, gedragscode, ook het regelmatige gesprek over gedrag, bejegening en de cultuur om elkaar aan te kunnen spreken. Een duidelijk standpunt en voorbeeld vanuit het bestuur en de zichtbare aanwezigheid van een vertrouwenscontactpersoon.

Activiteiten 2024:

- Uitbreiding van de digitale inspirerende korte informatieve vlogs en podcasts op de themasite 'In veilige handen' als plek waar alle informatie is te vinden.
- Gratis aanbod van de experts in advisering en begeleiden organisaties, centrales en gemeenten in hun brede preventie-aanpak en deelname regeling Gratis VOG.
- Uitbreiding naar het geven van trainingen voor (nieuwe)vertrouwenscontactpersonen en besturen voor het instellen van deze functie.
- Training crisisbeheersing voor besturen om voorbereid te zijn bij eventuele incidenten
- Vereniging NOV biedt service en ondersteuning bij de aanvraagprocedure van organisaties voor toegang tot de regeling Gratis VOG. Met name bij het niet direct voldoen aan de criteria van de regeling. Voorkomen wordt dat organisaties vastlopen en daarna afzien van verder beleid en gedrag.
- Samenwerken met Fondsen in Nederland (FIN) om de aandacht voor sociale veiligheid binnen de door hun te financieren organisaties te vergroten.

3.6 Maatschappelijke diensttijd

[Programma wordt projectmatig gefinancierd door het ministerie van OCW- Maatschappelijke diensttijd]
NOV is als bestuurlijk partner vanaf het eerste uur betrokken bij de initiatie en ontwikkeling van MDT en blijft dit doen via participatie aan het board of support. NOV is onderdeel van het kernteam MDT, het programma valt onder het ministerie van OCW.

Activiteiten 2024:

Het MDT-werkprogramma 2024 is gericht op het bieden van expertise, netwerk en vertegenwoordiging binnen het MDT-kernteam bij het proces van doorontwikkeling en verduurzaming van MDT en de ondersteuning van MDT-organisaties en organisatie die willen toetreden tot het MDT-netwerk. De uitbreiding in 2023 was gericht op de basis ondersteuningsstructuur voor maatschappelijke organisaties en het aanhaken van enkele grote maatschappelijke organisaties vanuit de gedachte MDT beter toegankelijk te maken voor jongeren én het vrijwilligersveld. Deze uitbreiding krijgt mogelijk in 2024 een vervolg. Het gaat hierbij ook om de doorontwikkeling van een ondersteuningsstructuur die betrokken MDT-organisaties faciliteert en ondersteunt in hun behoeftes en om een helder onboarding proces voor nieuwe MDT-organisaties. Zo zijn maatschappelijke organisaties (en andere geïnteresseerde partijen) geïnformeerd en gefaciliteerd in het zelfstandig uitvoeren van MDT-activiteiten met en door jongeren en in staat om jongeren te binden na MDT.

We helpen het MDT-merk sterker en zichtbaarder te worden. Het verbinden van MDT met andere lopende projecten waar NOV bij is betrokken ligt voor de hand. We doen dit tenminste met Samen Ouder Worden in het intergenerationeel werken en met #Meedoen in de inzet jongeren met en voor bewoners van de AZC's in het opdoen van vrijwilligers ervaringen.

3.7 #Meedoen

[Dit is een programma heeft aparte financiering van min.SZW]

Samen met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is er met succes ingezet op structurele financiering van de meedoenbalies voor de komende jaren, waardoor we plannen voor langere termijn kunnen maken. Meedoenbalies zijn plekken op het Asielzoekerscentrum (AZC) waar asielzoekers terecht kunnen voor opleiding, activiteiten op en rond het AZC, maar ook voor het doen van vrijwilligerswerk doordat mensen van de vrijwilligerscentrale hen in contact brengen met vrijwilligersorganisaties.

Ze leren hierdoor dankzij zinnige tijdsbesteding de taal, cultuur en mensen kennen. Er zijn promotiematerialen ontwikkeld voor de meedoenbalies. Hiermee worden zij beter zichtbaar voor azc-bewoners.

Activiteiten 2024:

In 2024 gaan we, dankzij de structurele financiering van het Ministerie SZW, door op de ingeslagen weg. Dat wil zeggen: het ondersteunen en faciliteren van de 38 meedoenbalies. Er zijn echter meer dan 100 andere asielzoekerscentra waar geen meedoenbalie is gevestigd. Belangenbehartiging blijft dus onverminderd onze aandacht en inzet vragen. De concrete plannen voor 2024 zijn:

- Het indienen van een aanvraag bij fondsen. Met een financiële bijdrage vanuit de fondsen wordt het mogelijk om meer aandacht te besteden aan de achterblijvende participatie van vrouwelijke azc-bewoners.
- Het in gezamenlijkheid met COA uitvoeren van lobbyactiviteiten. Het doel is om financiering voor de ruim 100 andere asielzoekerscentra te krijgen. Voor 2024 mikken we op een uitbreiding van huidige aantal (38) naar een zestigtal meedoenbalies.
- Meer en meer medewerkers of ambtenaren zijn betrokken bij vrijwilligerswerk door nieuwkomers, melden zich bij #Meedoen en willen hierin participeren. Zonder financiering is er geen personele inzet mogelijk. Wel beschikbaar zijn kennis, informatie en ervaring. Ook in 2024 willen we dit delen met ambtenaren en medewerkers.
- In 2024 zal er een website actief zijn, waarop nieuwkomers activiteiten en vrijwilligerswerk kunnen vinden. Deze website komt niet in de plaats van meedoenbalies, maar is ondersteunend, mede gelet op de beperkte personele bezetting van de meedoenbalies. Op de websites kan aanbod worden geplaatst door vrijwilligerscentrales en welzijnsorganisaties, speciaal voor azc-bewoners. Azc-bewoners kunnen 24/7 het aanbod in hun regio of plaats zien.
- In 2024 zullen gesprekken met medewerkers van meedoenbalies worden gevoerd om het gezamenlijke leren inzet te laten zijn van mogelijke verbeteringen in de aanpak en methodiek van #Meedoen.

3.8 BestuurdersCentraal

Een intensieve periode van 3 jaar ontwikkeling met de Provincie Overijssel en de Vereniging Overijsselse Steunpunten Vrijwillige Inzet (VOSVI) in het ondersteunen van besturen, hebben we in de tweede helft van 2023 afgesloten met een eerste Bootcamp waarmee we door heel Nederland 13 vrijwilligerscentrales en steunpunten sport proberen aan te sluiten bij BestuurdersCentraal. Binnen dit programma gaan steunpunten kennis en kunde, capaciteiten en mogelijkheden die aanwezig zijn in de lokale samenleving verbinden om besturen en vrijwilligersorganisaties te ondersteunen. Tijdens een Bootcamp leren zij hoe ze dit moeten doen, maken ze kennis met de online omgeving (www.bestuurderscentraal.nl) en voeren ze een draagvlakonderzoek naar deelname in het netwerk uit. Belangrijk uitgangspunt bij BestuurdersCentraal is het opzetten van een netwerk waarin bestuurders van verenigingen en stichtingen zelf in co-creatie met experts zoeken naar oplossingen en elkaar ondersteunen door het uitwisselen van kennis en ervaring. Steunpunten coördineren deze netwerken en leggen contact met ondernemers, lokale netwerken, onderwijsinstellingen, overheid en besturen zelf. Al deze partijen verbinden idealiter hun expertise en mogelijkheden aan BestuurdersCentraal. Deze bottom up benadering stelt ondersteuningsorganisaties in staat te helpen met concrete problemen en vraagstukken, op maat in plaats van generiek en met expertise die zij zelf niet per se bezitten. In 2023 zijn we een tweede Bootcamp BestuurdersCentraal gestart. Bestaande deelnemers en nieuwe locaties scholen we in het anders benaderen en helpen van besturen en het vrijwilligerswerk.

Activiteiten 2024:

In 2024 organiseren we weer twee gratis Bootcamps en voegen digitale omgevingen voor lokale netwerken toe aan www.bestuurderscentraal.nl, waarmee de netwerken beschikken over een online adresboek, agendafunctionaliteit een documentmanagementsysteem en een forum.

De Bootcamps bestaan uit twee fysieke bijeenkomsten van elk 4 uur, drie online bijeenkomsten van 2,5 uur en een terugkomdag. Daarna komen er jaarlijks 2 intervisiebijeenkomsten. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat relevante kennis van www.vrijwilligerswerk.nl een-op-een ook op www.bestuurderscentraal.nl gedeeld wordt. Binnen de programma's van NOV leggen we de verbinding om kennis en concrete hulp bij zowel besturen als ondersteuningsorganisaties te brengen. Denk hierbij aan Maatschappelijke Diensttijd, Expedities Nieuwe Gezichten als online methodiek om vrijwilligers te werven en bijvoorbeeld Meedoen, vrijwilligerswerk door asielzoekers.

3.9 Samen Ouder Worden

[Dit programma krijgt een vervolg binnen WOZO (actielijn 1 Samen Vitaal Ouder Worden) met een VWS-meerjarensubsidie]

Met twaalf kernpartners werken we aan de volgende vier actielijnen:

1. Aansluiten bij de potentie en wensen van een heterogene groep ouderen.
2. Stimuleren van intergenerationeel contact.
3. Versterken van de rol van vrijwilligers.
4. Versterken van de (lokale) samenwerking tussen informele en formele zorg.

De uitvoering van het programma vindt in 2024 en volgende jaren opnieuw grotendeels lokaal plaats, binnen 26 (nieuwe) trajecten. Uitvoering vindt eveneens plaats door het beschikbaar stellen van programmamedewerkers door kernpartners in de rol van bruggenbouwer in de overdracht van verworven kennis, werkwijzen en interventie samen met en voor andere organisaties in het samenwerkingsverband. De programmamedewerkers gelden als expert in het delen van kennis met andere organisaties in het door hun toepassen van vergelijkbare aanpakken. Raadpleeg voor wat we de afgelopen vier jaar hierop gedaan hebben het e-book: *Nooit te oud om te beginnen*. In 2024 werken we aan het vergroten van de potentie van het programma door kennisdeling met trainingen, webinars, kennisateliers en masterclasses.

Activiteiten 2024

- Opstarten van rond de 20 lokale uitvoeringstrajecten.
- Verder verspreiden en verrijken van de opgedane kennis van de afgelopen vier jaar: gespreksformats, tools, methodieken, verschillende vormen van deskundigheidsbevordering, nieuwe vormen van activering en ondersteuning van ouderen.
- Verlenging van een beperkt aantal lokale trajecten (zestal die later gestart zijn) om tot een rijke en overdraagbare en beschreven werkwijze te komen.
- Organiseren van landelijke en regionale kenniskringen, het aanbieden van masterclasses, het organiseren van webinars op verschillende (online) kennisplatforms en het aanbieden van verschillende vormen van deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers en beroepskrachten.
- Kenniswerkplaats Zingeving in samenwerking met Universiteit voor Humanistiek en SOMNL.

3.10 Nationale Vrijwilligersprijzen 2024

[Dit programma wordt door VWS gefinancierd als meerjarig programma van 2024 t/m 2028]

Voor de Nationale Vrijwilligersprijzen gaan we door op de ingeslagen weg. De formule die we hanteren voor de Nationale Vrijwilligersprijzen omvat verschillende belangrijke aspecten, zoals eenvoud, gebruiksgemak, de juiste thematiek, meer kans om te winnen dankzij de Nationale Postcode Loterij en het beter betrekken van koepelorganisaties. We hanteren een multichannelbenadering, waaronder een doordachte social mediastrategie, e-mailmarketing in combinatie met het netwerk van Vereniging NOV. Op deze manier benaderen we enkele tienduizenden organisaties.

Deze formule willen we blijven hanteren en verder ontwikkelen van 2024 tot en met 2028. In deze periode willen we de mogelijkheid benutten om instrumenten in te zetten die het bereik vergroten en de contactmomenten intensiveren. We willen gebruikmaken van de ruimte voor doorontwikkeling om nieuwe middelen en methoden te verkennen die kunnen bijdragen aan een breder bereik en een versterkte betrokkenheid van deelnemers. Om deel te nemen aan de Nationale Vrijwilligersprijzen moeten organisaties een one-minute vlog insturen. Om de deelnemende organisaties te ondersteunen, bieden we sinds 2023 een vlogscript aan. Dit script is opgesteld door een professionele filmmaker en is speciaal ontworpen om het verhaal van een vrijwilligersorganisatie te vertellen. Uit de uitzendingen van dit jaar is gebleken dat dit script uitstekend werkt. Daarnaast bieden we ook meerdere bijna gratis vlog-pitchworkshops aan. Deze workshops zijn bedoeld om organisaties te helpen bij het ontwikkelen van hun vlogpitch en om hen te voorzien van praktische tips en tricks.

Het thema waar we ons in 2024 en de komende jaren op willen richten, is: Wat grijpt jou aan in jouw vrijwilligerswerk?

4. Basisfunctie Verenigen

Over deze foto: Met de tandem door de stad met Yvette, fitnessoefeningen met Mimi en een sneeuwballengevecht met Ron. Trotse Bosschenaar en karategrootmeester Moustafa Makhlouf is altijd bezig.

NOV is een netwerkorganisatie die gestoeld is op inspiratie, kennisdeling en innovatie. Functies als het Platform Vrijwillige Inzet, netwerken van leden, ondersteuning op wet- en regelgeving zijn van blijvende noodzaak en sterk onderhevig aan de actualiteit in al zijn onvoorspelbaarheid en wisselend beleid van kabinetten. Binnen de vereniging is het motto: kennis van de een, oplossing voor de ander. Solidariteit met elkaar en voor een beter Nederland. De zeer brede maatschappelijke diversiteit van sectoren in NOV biedt de basis voor ontmoeting en uitwisseling tussen mensen werkzaam in zeer uiteenlopende sectoren die op – soms onverwachte – verschillende manieren van elkaar leren en samen kunnen optrekken. NOV innoveert zowel vanuit de praktijk als ook gestoeld op inzichten uit (wetenschappelijk) onderzoek – CBS, UvH, UvA, Erasmus. Weten welke trends en ontwikkelingen er in de samenleving spelen.

Wat doen we nu?

Binnen de ruimte die we hebben, zijn we in staat om 15 procent van onze leden actief te betrekken bij de basisfuncties *Belangenbehartiging en het wegnemen van barrières* en *Kwaliteit en Inspiratie*. Ook betrekken van niet-leden, zoals andere brancheorganisaties, bedrijfsleven en kennisinstituten, en werven van nieuwe leden gebeurt via projecten en activiteiten die binnen die basisfuncties plaatsvinden.

Wat is meerjarig nodig?

Het is zonder meer nodig dat we bouwen aan nog sterkere netwerken en inzetten op meer en nieuwe partnerschappen en ledencontact en -werving om bij te kunnen dragen aan de urgente maatschappelijke vraagstukken zoals meedoen van mensen in de samenleving, zorg, gezondheid, bewegen, armoede, energietransitie, eenzaamheid, cultuurbehoud, natuurbeheer en -ontwikkeling et cetera. In onze dagelijkse praktijk zien we de resultaten van het duurzaam samenwerken met, verbinden van, en betrekken van (nieuwe) koepels, vrijwilligersorganisaties, fondsen en bedrijven. Het opbouwen en onderhouden van deze duurzame samenwerkingsrelaties om bijvoorbeeld het maatschappelijke vangnet te versterken heeft aanmerkelijk meer tijd en aandacht nodig dan nu beschikbaar is. Binnen onze huidige hoeveelheid tijd en aandacht leggen we de prioriteit bij de basisfuncties *Belangenbehartiging en het wegnemen van barrières* en *Kwaliteit en Inspiratie*. Daarnaast neemt het verkrijgen, in goede banen leiden en verantwoorden van tijdelijke financieringsstromen veel tijd in beslag.

4.1 Netwerk Lobby & Communicatie

Het netwerk Lobby & Communicatie is een samenwerkingsverband van leden van NOV, met vertegenwoordiging in alle sectoren en type organisaties. Deels informeel georganiseerd, deels in samenstelling gekoppeld aan een actueel vraagstuk. Het netwerk biedt ook de ogen en oren in het veld met het signaleren van effecten en gevolgen van beleid van overheden op de uitvoering van het vrijwilligerswerk. En daarmee concrete praktijkvoorbeelden en implicaties van beleid. Wisselende coalities uit het netwerk trekken afhankelijk van het thema samen op naar de mensen die beïnvloeden en die beslissen. Dit netwerk is actief binnen Basisfunctie 2 Belangenbehartiging en randvoorwaarden.

De vele wet- en regelgeving die van toepassing is op vrijwillige inzet, maakt het voor vrijwilligers vaak lastiger dan nodig. Immers, het aanwijzen van een Ultimate Beneficial Owner (UBO) is voor een driekoppig bestuur met een jaarlijks balanstotaal van € 900,- een te grote belasting. Dit is slechts een voorbeeld. Het is kortom moeilijk voor vrijwilligersorganisaties om aan dergelijke wet- en regelgeving te voldoen en ook grotere organisaties met alleen vrijwilligers, zoals de voedselbanken of de landelijke KNV EHBO, hebben er een flinke kluit aan. Daarom zetten we alles op alles om tot een reductie te komen van wet- en regelgeving voor vrijwilligers. Dat doen we door het onderwerp te agenderen bij diverse overlegvormen, politieke aandacht te vragen en constructief mee te denken voor oplossingsrichtingen.

Daarnaast zetten we in op de samenwerking tussen gemeenten en vrijwilligersorganisaties, bijvoorbeeld door in te zoomen op vergunningen en subsidies, maar ook op concrete ondersteuning, bijvoorbeeld door echt samen te werken in de organisatie van (online) evenementen zoals het We doen het samen festival en

inspiratiebijeenkomsten van vrijwilligerscentrales waarin we gemeenten en vrijwilligersorganisaties voorlichten of door een pamflet en een handreiking over de financiering van vrijwilligersorganisaties.

Zeer actueel in 2024 is de coalitievorming van het nieuwe kabinet, het verkrijgen van enige invloed op een sociaal regeringsakkoord, voorlichting van nieuwe Kamerleden en de Europese verkiezingen.

4.2 Netwerk Wet- & Regelgeving

In 2024 intensiveren we contacten in het netwerk om daarmee krachten te delen en te bundelen. In opdracht van ministeries VWS en JenV werd een onderzoek naar regeldruk uitgevoerd. De resultaten werden in juli 2023 aan de Kamer aangeboden. Niet minder dan 136 wetten zijn geïnventariseerd. Het gaat hierbij om wet- en regelgeving die voor vrijwilligers van toepassing is en waarbij vrijwilligers verdwalen in complexiteit, stapeling en interpretatie.

Daarom blijft het delen en ontsluiten van kennis en informatie over wet- en regelgeving belangrijk. We beantwoorden vragen van vrijwilligers via de telefoon, per mail en verzorgen op verzoek webinars en workshops waarbij er wordt ingegaan op de meest voorkomende wet- en regelgeving. Daarnaast nemen we deel aan en faciliteren we een netwerk waarin nieuwe ontwikkelingen worden besproken, inzichten gedeeld en contacten uitgewisseld. Aan dit netwerk nemen koepels, branchegenoten, belangenbehartigers en experts deel. De deelnemers hebben wet- en regelgeving als aandachtsgebied en zijn actief op alle gebieden van vrijwilligerswerk.

In 2024 worden de kennisartikelen op de NOV-kennisbank geactualiseerd. Ook hierbij zijn partners in het netwerk onmisbaar. Dat kunnen overheden zijn, uitvoeringsorganisaties, maar ook instituten en private organisaties. De kennisartikelen dragen bij aan kennis van en over onderwerpen waarmee vrijwilligers te maken kunnen krijgen, van aansprakelijkheid, AVG, en vrijwilligersvergoedingen tot verzekeringen.

Onze punten voor partijprogramma's Tweede Kamerverkiezingen 2023

1. Wij maken van vrijwillige inzet een apart beleidsonderwerp met een coördinerend bewindspersoon.
2. Er komt structurele ondersteuning van vrijwillige inzet in alle gemeenten.
3. Wij laten alle jongeren kennismaken met vrijwillige inzet, bijvoorbeeld via Maatschappelijke Diensttijd en (beroeps)stages.
4. Wij stimuleren werkgevers om hun medewerkers tijd te geven voor vrijwillige inzet.
5. Wij benaderen vrijwilligersorganisaties anders dan commerciële marktpartijen en maken gebruik van de mogelijkheden die EU-wetgeving biedt om niet op marktwerking gebaseerde financiering te bieden.
6. Wij zorgen ervoor dat maatschappelijk vastgoed beschikbaar is voor de lokale samenleving.
7. Wij zonderen vrijwilligersorganisaties zoveel mogelijk uit van wetgeving die niet primair voor hen bedoeld is, zoals de AVG of UBO-registratie.
8. Wij zorgen ervoor dat vrijwilligersorganisaties eenvoudig en laagdrempelig een vergunning of subsidie kunnen aanvragen, bijvoorbeeld door een Only Once wetgeving in te voeren, gestoeld op Belgisch voorbeeld.
9. Wij zorgen ervoor dat organisaties bij de implementatie van onvermijdelijke wetgeving hulp krijgen, zonder de kosten op die organisaties af te wentelen.
10. Iedereen die in Nederland is, kan zich vrijwillig inzetten.

4.3 Netwerk Landelijk Overleg Vrijwilligersorganisaties in de Zorg (LOVZ)

LOVZ is het NOV-netwerk van 22 grote en middelgrote vrijwilligersorganisaties met vrijwilligers in welzijn, zorg, hulp en ondersteuning. Het netwerk verbindt de aangesloten organisaties en versterkt hun gezamenlijke stem van vrijwillige inzet voor de ander in de samenleving. Het netwerk komt vier keer per jaar bij elkaar. Het netwerk onderneemt de volgende activiteiten:

- Positie bepalen, stemgeven aan vrijwillige inzet in de transitie van de zorg en interveniëren in de ontwikkelingen van het formele zorgdomein.
- Optrekken met andere stakeholders zoals de RVS, MantelzorgNL en in dialoog met VWS, VNG en Sociaal Werk NL.
- Onderlinge kennisdeling van Inzichten, producten en tools
- Reageren vanuit gezamenlijkheid op nieuwe beleidsontwikkeling
- Inspiratie op cultuursensitiviteit.

4.4 Netwerk Ondersteuning Vrijwillige inzet (NOVi)

Novi bestaat uit alle kleine en grote vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten in het land. Samen zijn zij hét lokale aanspreekpunt voor alle vrijwilligersorganisaties, stichtingen, verenigingen en buurt- en wijkinitiatieven die ons land rijk is. NOV biedt dit netwerk gratis of tegen een kleine bijdrage voor de kosten ondersteuning, advies, kennis en inspiratie in het werk dat zij doen via het platform en programma's uit de basisfunctie Kwaliteit & Inspiratie. Met het Platform Vrijwillige Inzet faciliteren we het onderling netwerken en het uitwisselen van kennis en ervaringen voor leden en niet-leden, waarbij we concreet helpen bij de organisaties van (online) bijeenkomsten. NOV biedt kennis op het gebied van bijvoorbeeld wet- en regelgeving geeft regelmatig op aanvraag workshops. Daarnaast bieden we gratis en voor iedereen toegankelijk kennis op actuele thema's vanuit verschillende projecten zoals het samenwerken met bedrijven met Good Work, MDT en #Meedoen via online bijeenkomsten en de Kennisboostweken.

We zien steeds meer dat deze lokale centrales en steunpunten een cruciale rol hebben voor lokale maatschappelijke organisaties. We willen hen de (vak)kennis en ondersteuning bieden en een plek waar ze actief kunnen delen en uitwisselen.

Activiteiten 2024

- We maken en bieden tegen onkostenvergoeding een gedegen Basistraining voor nieuwe medewerkers van vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten die aansluit bij de behoeften van nieuwe medewerkers die in 2023 ontwikkeld wordt. Onderwerpen zijn: rol & positie, beleidscyclus, financiering, soorten vrijwilligersorganisaties, coördinatoren, besturen, trends & ontwikkelingen, specifieke doelgroepen, werven & begeleiden, vrijwilligersreis, werknemersvrijwilligerswerk, matchen vrijwilligers, relatie met de gemeente, promotie vrijwilligerswerk, et cetera.
- We organiseren daaropvolgend zo mogelijk en afhankelijk van wat we tegenkomen in de basistraining met leden vakgerichte verdiepingssessies op diverse thema's zoals adviesvaardigheden, doelgroepenkennis, visie en ontwikkeling of vrijwilligersbeleid. Deze kunnen online en live zijn. Deelname staat open voor het werkveld in is kostendekkend afhankelijk van accommodatie en wie we hierin extern moeten betrekken.
- We organiseren gratis kennisdeelsessies door en voor vrijwilligerscentrales waarin ze hun kennis en ervaring met andere NOVi-leden delen. We vragen bij gelegenheid hier om, maar mikken op 4 sessies per jaar.
- We stimuleren het gebruik van het NOV Platform vrijwillige Inzet om vragen te stellen en ervaringen te delen en we ondersteunen vrijwilligerscentrales die zelf een themasessie willen organiseren voor andere vrijwilligerscentrales. Hoe vaak dit gaat voorkomen, weten we nu niet.

- We organiseren de tweejaarlijkse Conferentie Vrijwilligerscentrales voor NOV-leden waarin in levende lijve kunnen netwerken, kennis uitwisselen en kennis kunnen opdoen via externen van bijvoorbeeld kennisinstituten of andere brancheorganisaties. We doen dit tegen een zo laag mogelijke kostendeckende prijs.
- We zijn vanuit NOV betrokken bij lokale of regionaal georganiseerde bijeenkomsten van vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten.
- We ondersteunen uitwisseling en samenwerking tussen vrijwilligerscentrales onderling en wisselen kennis en ervaringen uit met internationale partners zoals vrijwilligerscentrales in Vlaanderen. Samenwerking kan bijvoorbeeld bestaan uit het elkaar vakinhoudelijk helpen, het samenwerken in een online matchingplatform voor vrijwilligers, een gezamenlijke vrijwilligerswervingscampagne of samen het opzetten van een project om besturen te ondersteunen.

4.5 Partners en internationale netwerken van vrijwilligerswerk

Vereniging NOV werkt samen met partners in het maatschappelijk initiatief en financiering zoals de FIN, GDN, SBF, Partin, CIO en vele anderen voor de gezamenlijke belangenbehartiging.

- Samenwerking met de onderzoekers en wetenschappers op het thema van maatschappelijke inzet: kennisontwikkeling van de Rotterdam School of Management, onderzoek Geven in Nederland (GIN) van de Vrije Universiteit Amsterdam en longitudinaal onderzoek van het CBS.
- Samenwerking met de netwerkorganisaties van actieve bewoners, bewonerscollectieven. Met LSAbewoners, NLZVE, de partners in het organisatienetwerk van het We doen het Samen Festival. Zoals bij het opstellen van protocollen, uitleg van wet- en regelgeving.
- Internationaal; de Europese netwerken van CEV en Volonteuropé en het mondiale netwerk IAVE.
- De Nederlandse Associatie (DNA), de vereniging van Verenigingen. Gedeeld thema is het vitaal en eigentijds organiseren van verenigingen, besturen en governance.
- De IVBB met het samenwerken in het Nationale Verenigingsonderzoek.
- Het VITA adviseursnetwerk: het zelfstandige netwerk van freelance adviseurs, expert consultants en trainers in vrijwilligerswerk.

4.6 Platform Vrijwillige Inzet

Steeds beter slagen we erin om het Platform Vrijwillige Inzet te gebruiken als basis voor onze communicatie. Het is de basis voor inhoudelijke informatie op alle projecten en beleidsonderwerpen, maar ook voor programma's als Good Busy en de Nationale Vrijwilligersprijzen. Het verkeer tussen communityleden neemt toe en de moderatie begint echt tijd te vragen, ook in het verbinden van mensen. In 2023 hebben de url www.vrijwilligerswerk.nl gekregen van Movisie. Hiermee kunnen we de website en Vereniging NOV beter positioneren en communiceren.

Met de implementatie van de vertaalknop, blijken mensen door de hele wereld gebruik te maken van het Platform Vrijwillige Inzet. Veruit de meeste mensen wonen natuurlijk in Nederland.

Activiteiten 2024

- Platform Vrijwillige Inzet blijven gebruiken en verder stimuleren om kennis en kunde te delen en met elkaar uit te wisselen.
- Kennispagina's up-to-date brengen.
- Meerjareninzet op structuur, vindbaarheid, toegankelijkheid en gebruikersonderhoud.
- Stevige inzet op Search Engine Optimalisatie.

5. Meerjarenperspectief basisfuncties NOV

Over deze foto: Vrijwilligers van Pont van het Landschap blikken altijd vooruit, met gevoel voor geschiedenis.

In de komende jaren ziet NOV de aanspraak van de samenleving zelf in diensten, ondersteuning, beheer en activiteiten tot stand gebracht met vrijwilligers toemenen. Ook de overheid verwoordt het belang van een grotere inzet in het daarmee kunnen bieden van levenskwaliteit en een goede leefomgeving. Het investeren in een sterk sociaal middenveld die mensen kan blijven inspireren, aanspreken en organiseren in hun inzet is daarin een voorwaarde. Dit vraagt een lange adem.

Activiteit	Meerjarig perspectief
<p>Belangenbehartiging & Barrières wegnemen O.a. Wet- & regelgeving en Lobby & communicatie</p>	<p>Een jaarlijks toenemende vraag naar ondersteuning en duidelijke te begrijpen en compacte informatie vragen om een daarbij meelopende formatie/expertise en service in wet- en regelgeving. Meedenken met de overheid en de politiek en soms activistisch agenderen van mistanden vraagt meer en meer tijd. De inzet om een zetel te krijgen in de SER is daar één voorbeeld van. In het geweld van beleid, belangen en kostenafwegingen wordt vrijwillige inzet steeds vaker 'kosteloos' ingeboekt. Goede communicatie, positionering en publicitaire aandacht stutten de sector.</p>
<p>Kwaliteit, organiseren en innoveren O.a. Netwerk LOVZ, Goed Geregeld, Good Work, BestuurdersCentraal en Instructie verantwoord alcohol schenken</p>	<p>Uitbreiding van speelveld en intensiteit van participatie vanuit het vrijwilligerswerk in de uitwerkingen van de grote zorgakkoorden (IZA en GALA). Gezamenlijkheid in het optrekken vanuit het LOVZ in zorg, welzijn en dienstverlening. Versterking samenwerking in de sociale basis. Visie op de waarden van, de grenzen in en de uitbreidende vraag op vrijwillige inzet. Noodzakelijke upgrade een aanvulling van tools, kwaliteitsinstrumenten/effect presentatie etc; Goed Geregeld. Nieuwe interventies op kwaliteit van besturen en kwaliteit in het samenwerken door maatschappelijke organisaties met het bedrijfsleven.</p>
<p>Verenigen en verbinden O.a. Vrijwillige inzet in sociale basis (NOVi), SPUK, Wetenschap en onderzoek, Vrijwillige inzet internationaal, Platform Vrijwillige Inzet, Kennisdeling en Verenigingsmanagement</p>	<p>De vrijwilligerscentrales/steunpunten zijn de actoren voor het lokale vrijwilligerswerk. Dichtbij en zichtbaar voor mensen, organisaties en de overheid. Met de toenemende zwaarte en complexiteit van taken van de gemeenten (Decentralisatie) neemt ook de vraag naar ondersteuning en scholing van de medewerkers van deze centrales toe. Meer integraal werken op de beleidsterreinen binnen de sociale basis en die van de bekostiging via SPUK; sport en bewegen, gezondheid/preventie en de sociale basis. Uitbreiding van content op het platform en de werking van het platform als digitale community. Kennis is vindbaar en vraagbaar voor een steeds grotere bereik van stakeholders en organisaties van vrijwilligerswerk. Investering voor de doorzet van de digitale Kennisboostweken en bijeenkomsten met een landelijk bereik.</p>

Bijlage I Verhouding basisfuncties en programma's

De basisfuncties van NOV konden we met de VWS instellingssubsidie in 2023 fors uitbreiden. Deze functie kan daarmee meer dan eerder de vraagstukken die spelen in de samenleving in relatie tot vrijwillige inzet bedienen. Meer dan eerder nu ook een functie naar gemeenten in het maken van beleid voor vrijwillige inzet. Onderscheidende activiteiten in de basisfunctie hebben een lange structurele doorzet. Vanuit deze basis kunnen we de substantiële tijdelijk gefinancierde programma's met hun specifieke doelen en doelgroepen initiëren, richten en uitvoeren. Tussentijdse uitkomsten en producten vinden ook hun weg in de reguliere kanalen van de basisorganisatie. De opgedane kennis en producten krijgen na beëindiging van een programma plek in het reguliere werk en op het platform Vrijwillige Inzet. Onderstaand overzicht geeft grof weer welke werkzaamheden met name vanuit de basisfunctie verzorgd worden en wat in de tijdelijke programma's is ondergebracht.

Activiteit	Instellingsprogramma/basisfunctie	Meerjarige programma's
BestuurdersCentraal	X	
Communicatie	X	
Goed geregeld	X	
Good Busy		X
Good Work	X	
Instructie verantwoord alcohol schenken	X	
Internationaal	X	
Kennisdeling	X	
Lobby & belangenbehartiging	X	
Maatschappelijke diensttijd - MDT		X
#Meedoen		X
Nationale Vrijwilligersprijzen		X
Netwerk Lobby & communicatie	X	
Netwerk Landelijke organisaties in de zorg (LOVVZ)	X	
Netwerk ondersteuning Vrijwillige inzet (NOVi)	X	
SPUK	X	
Netwerk Wet- & regelgeving	X	
Partners en netwerken	X	
Platform vrijwillige inzet	X	
Sociale veiligheid en preventie (o.a. VOG)		X
Verenigingsmanagement	X	
Wetenschap en onderzoek	X	
In aanvraag compleet, wacht op toekenning		
Samen Ouder Worden 2023-2027		X
Programma Meer en Anders Vrijwilligen		X

Bijlage II Vier langlopende vraagstukken in het organiseren van vrijwillige inzet

Vrijwilligerswerk levert met een kleine 7 miljoen mensen duurzaam een inzet met georganiseerde verbanden in de samenleving. Dat organiseren vraagt in onze complexe, veeleisende samenleving een langdurige zich herhalende doorzet van NOV. Als voorbeeld merken we met de Expedities Nieuwe gezichten, geïnitieerd in het Nationaal Jaar, dat het aanbod soms door de breedte van ons werkveld pas na jaren wordt ontdekt of voor een organisatie nu wel actueel is en urgentie krijgt. Met de continue wisseling van mensen in de sector vindt een zelfde aanbod/inhoud na twee/drie jaar weer een geheel vernieuwde groep van geïnteresseerden. Herhaling en doorzet van het zelfde is net zo belangrijk als juist ook om nieuwe actuele onderwerpen te agenderen.

De top 4 vraagstukken:

- A. Nieuwe vrijwilligers
- B. Diversiteit in de inzet van vrijwilligers
- C. Kwaliteit en deskundigheid
- D. Coördineren van vrijwilligers

A. Nieuwe vrijwilligers

Er is een continue behoefte aan vrijwilligers. Gemiddeld zijn mensen zo rond de vier jaar actief. Dat is een complexe werkstroom van werven, inwerken, begeleiden, onderhouden en afscheid nemen. Vaak is dit een veel indringender en grotere opgave dan voor menig commercieel bedrijf.

Andere ontwikkeling is de verschuivende wijze waarop een deel van de mensen zich anders willen inzetten en zich verbinden aan de organisatie. Met de innovatieve expedities naar nieuwe gezichten, gestart in het Nationaal Jaar, hebben we als NOV een extra boost kunnen geven aan trainers en organisaties om nieuwe vrijwilligers te vinden. Dit is een altijd terugkerend vraagstuk, met nieuwe uitdagingen en steeds weer nieuwe mensen die daarmee aan de slag gaan. Met voor elke organisatie afhankelijk van aard en doel een eigen mix aan mensen, mede afhankelijk van de eigen context en omgeving. Specifieke groepen vrijwilligers in bijvoorbeeld het betrekken van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

>> NOV zet de content van de Expedities in 2014 e.v. duurzaam uit en zorgt voor aandacht en verspreiding. De opzet in de werking van train de trainers biedt ook na beëindiging van de programmaperiode dit jaar, een voorwaarde voor zelfstandig vervolg. Met name dit laatste ook via de vrijwilligerscentrales die hier weer lokale organisaties en initiatieven mee ondersteunen.

B. Diversiteit in de inzet van vrijwilligers

Kenmerk van elk organisatorisch verband is een vaste kern van mensen die (duurzaam) verantwoordelijkheid nemen voor het organiseren. Met die vaste kern als basis zijn er meerdere vormen van inzet te organiseren; van vaste, meerjarige taken tot een brede variëteit aan vormen van flexibele inzet in tijd, plaats en frequentie. Flexibel vrijwilligerswerk is een trend die al lang geleden is ingezet. Begin deze eeuw startte stichting Vrijwilligers Management (sVM) met Freeflex; een digitale matchsite voor flexibel vrijwilligerswerk die (te) ver op zijn tijd vooruitliep. Inmiddels is digitale matching heel normaal via sites van vrijwilligerscentrales, DeedMob, NL Voor Elkaar en anderen. Nieuwe platforms als matching via een app zoals 'Vinder' van de VCUtrecht leek een zeer mooi laagdrempelige variant, passend bij het gedrag van een doelgroep, maar bleek in de praktijk toch niet effectief. Laat ook weer zien hoe innovatie tot stand komt door iets te gaan doen en dan te ervaren hoe in de complexe praktijk de nieuwe variant een toevoeging is. Verleiden tot vrijwillige inzet zit ergens tussen juist het persoonlijke contact, dichtbij en aansluitend op de eigen betrokkenheid. En aan de andere kant het heel laagdrempelig toegang geven tot alle mogelijkheden en varianten van inzet. Lucas Meijs verwoordt dit met de drie criteria van een match: op betrokkenheid (mensen kiezen juist of helemaal niet voor inzet in dierenwelzijn), beschikbaarheid (past

het in de eigen tijdsbesteding) en bekwaamheid (ziet iemand zich dit zelf doen) Dat laatste punt is essentieel voor mensen met vaak een lagere of praktischer opleiding en vanuit hun eigen zelfbeeld en zelfvertrouwen zich aan de voorkant niet geschikt beoordelen. Ook voor mensen met een niet-Nederlandse achtergrond waarbij taal dan ook nog meespeelt, kan dit een hogere drempel geven. Een organisatie die cultuursensitief bewust is (en cultuur dan in de hele breedte van het antropologische begrip) weet hier beter op in te spelen.

Flexibele inzet is ook terug te zien in vormen van pools voor 'oproepvrijwilligers' zoals bij o.a. Ready to Help van het Nederlandse Rode Kruis. Maar ook 'zzp vrijwilligers' voor een specifiek klus zoals het oplossen van een ICT-probleem of het maken van een jaarrekening, en mensen die aan gaan op eenmalige events als festivals, evenementen en speciale projectactiviteiten.

We weten uit onderzoek van het CBS⁸ dat er grote groepen mensen zijn die ervoor kiezen om zich langdurig, meerjarig in te zetten in hun organisatie, hun landgoed, hun kinderen, hun speeltuin, hun.... Daarnaast weten we dat veel vrijwilligerswerk onbekend is bij ook een grote groep mensen. Flexibel vrijwilligerswerk is niet alleen een op zichzelf staande vorm, maar is ook een manier nieuwe mensen met je activiteiten te laten kennismaken. Bij een geslaagde kennismaking stapt een vrijwilliger sneller over naar een meer vaste vorm. Voor het flexibel kunnen organiseren van werkzaamheden zijn er drie randvoorwaarden:

- a. Toegang en bereik tot een grote groep mensen die affiniteit en bekendheid met het doel van de organisatie heeft.
- b. De mogelijkheid om taken zo in te delen dat een vrijwilliger met een korte instructie direct aan het werk kan.
- c. Een goede en gezonde verhouding tussen een kwalitatief goed en belastbare vaste kerngroep en de flexvrijwilligers.

>> In het werkplan 2022 biedt NOV platform aan de uitwisseling van deze (experimentele) nieuwe vormen van matching en organiseren van vrijwilligers. Er is geen eenheidsoplossing maar een palet aan voor de organisaties passende nieuwe werkwijzen en vormen van organiseren.

C. Kwaliteit en deskundigheid

Vrijwillige inzet in formeel georganiseerde en maatschappelijk onmisbare verbanden is gebaseerd op de kwaliteit van de inzet. We leven in een samenleving waar we hoge eisen aan elkaar stellen. Deelnemers, cliënten, vrijwilligers, partnerorganisaties en de financiers verwachten of eisen kwaliteit. Om die kwaliteit te kunnen bieden worden vrijwilligers in een immense continue stroom ingewerkt en opgeleid. Bij benadering gaat het om meer dan 1,5 miljoen mensen per jaar! Denk aan de trainer in de sportvereniging, de reddingswerker, de natuurbeheerder, de host in het museum, het maatje met mensen met een uitdagende achtergrond, de vrijwillige coach, de vrijwilliger bij de kindertelefoon, de taalcoach, enzovoort.

Investeren in de sociale basis is investeren in de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. In de vrijwillige palliatief terminale zorg investeert VWS direct op dit vlak. In de vele andere organisaties en sectoren zijn het ook andere financiers- partners als fondsen, loterijen en bedrijven met hun kennis die hier hun bijdrage aan leveren.

>> NOV levert met de activiteit Vrijwillige Inzet Goed Geregeld zowel een Keurmerk, als een zelfscan in het goed, aantrekkelijk en kwalitatief organiseren van vrijwilligers. Gemeenten kunnen investeren dat ook lokale trainers actief zijn voor het bredere vrijwilligersveld. NOV zorgt voor het netwerk, de opleiding, de begeleiding van deze trainers en ziet toe op ook hun kwaliteit.

⁸ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/42/steeds-minder-mensen-doen-vrijwilligerswerk>

D. Slim coördineren van vrijwilligers

Het aansturen van en het organiseren met vrijwilligers onderscheidt zich sterk van hoe dat met werknemers gaat vanwege de vrijwilligheid en de beloning. Dat maakt het coördineren van vaak grote groepen van vrijwilligers tot een vaardigheid en een vak op zich. Veel instrumenten uit de HRM, zoals bijvoorbeeld het functioneringsgesprek, vragen een eigen vorm, inhoud en positionering bij vrijwilligers. De relatie is niet-hiërarchisch, (nog) meer persoonsgericht qua vorm en inhoud, met mooie mogelijkheden van andere vormen zoals collectieve feedback, inspraak en waardering. Het aansluiten op een steeds grotere diversiteit aan vrijwilligers en maatschappelijke ontwikkelingen waarbinnen vrijwilligerswerk een grote participatieve rol speelt, vragen in snel toenemende mate meer kennis en vaardigheid van coördinatoren. Denk hierbij aan kennis over culturele achtergronden, aansluiten bij meer praktisch of theoretisch opgeleide mensen, betrekken van vrijwilligers zonder formele opleiding en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

>> NOV kan vanuit het nieuwe vijfjaar programma 'Meer en anders Vrijwilligen' een aparte actielijn uitvoeren die specifiek gericht is op het versterken en verbeteren van het coördineren van vrijwilligers